

جنگ رمضان

بایسته ها و رویکردهای خلاقانه در عرصه سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران

Ramadan War

Occasions and Ingeniously Approaches in Foreign Policy of Islam Republic of Iran

- اهداف آمریکا و رژیم صهیونیستی در جنگ رمضان
- جنگ در قانون اساسی آمریکا
- اقدامات راهبردی و خلاقانه در سیاست خارجی (پیشنهادهای)

جنگ رمضان

**بایسته ها و رویکردهای خلاقانه
در عرصه سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران**

اسفندماه ۱۴۰۴ - شماره ۱۳۰

اندیشکده راهبرد تحول به شناسه ملی ۱۴۰۱۲۲۵۶۸۱۵، اندیشکده‌ای است که با هدف رصد، تجزیه-تحلیل و مطالعات بنیادین و کاربردی برای کمک به رویکرد تحولی مبتنی بر شناخت جهان کنونی و شناخت روندهای موجود و آینده پژوهی برای کمک به درک صحیح پدیده‌ها و تصمیم‌سازی کارشناسانه تاسیس شده است. این اندیشکده مفتخر به حضور بیش از ۲۰۰ نفر از نخبگان و کارشناسان کشور و اتاق فکر داخلی و خارجی و ۸ کمیته تخصصی است که از همراهی، همفکری و مساعدت شما فرهیختگان استقبال خواهد کرد.

سخنی با خوانندگان:

برداشت ویژه؛ حاصل رصد، تجزیه و تحلیل آخرین رویدادها در سطوح ملی، منطقه ای و بین الملل برای ایجاد شناخت، روند شناسی و تحلیل و تبیین صحیح از تحولات همراه با ارایه بعضی راهبردها و راهکارهای پیشنهادی است.

بدین منظور و به جهت ضرورت زمانی، اندیشکده راهبرد تحول با کمک متفکرین، تحلیل گران و کارشناسان ملی و فراملی موضوعات مهم روز را در دستور کار خود قرار داده، این تحولات را در جهان به صورت موردی بررسی کرده، برداشت خود را منتشر می نماید.

هرگونه مساعدت و همفکری اندیشمندان عزیز در جهت افزایش غنای گزارش های کارشناسی - تحلیلی مزید امتنان است. از آنجا که این سند مطالعاتی صرفاً برای تعدادی از مخاطبان از پیش تعیین شده انتشار می یابد، بهره برداری، انتشار و کپی برداری از مطالب با هماهنگی اندیشکده راهبرد تحول مجاز خواهد بود.

تلفن: ۸۸۵۳۸۲۴۸ تلفکس: ۸۸۵۳۸۲۴۷

رایانامه: iwpf2008@gmail.com

جنگ رمضان

بایسته‌ها و رویکردهای خلاقانه

در عرصه سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران

مقدمه

آمریکا و رژیم صهیونیستی ۹ اسفند ماه با حمله متجاوزانه به تهران و ترور رهبر معظم انقلاب، امام خامنه‌ای (ره) و جمعی از فرماندهان قهرمان ایران جنگ را آغاز کردند. دولت آمریکا این اقدام نظامی را تحت تأثیر و فریب نخست وزیر رژیم صهیونیستی نتانیاهو علیه ایران آغاز کرد. آمریکایی‌ها تصور می‌کردند در مدت ۴۸ ساعت نظام در ایران دچار فروپاشی و براندازی می‌شود و اساساً این نبرد یک جنگ ساده همچون ونزئلا خواهد بود. اما روندها نشان می‌دهد که محاسبات آمریکا و رژیم صهیونیستی توهمی بیش نبوده و نه تنها محاسبات آنها غلط بوده بلکه نشانه‌های شکست آنها خیلی زودتر از آنچه گمان می‌کردند، آشکار شده است. در این سند تلاش می‌شود ضمن بررسی اختصاصی جنگ به ویژه در نگاه آمریکایی‌ها به بایسته‌ها و رویکردهای خلاقانه سیاست خارجی در این جنگ بپردازیم.

ملاحظات کلی

۱. این گزارش یک توصیف و تحلیل کارشناسانه است و بدون سوءگیری می‌کوشد مسائل را دقیق توصیف، تحلیل و کارشناسی کند.

۲. این گزارش در صدد است تا بایسته‌ها و رویکردهای خلاقانه در عرصه سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران را که در جلسه کارشناسی بررسی شده، مورد واکاوی قرار دهد.
۳. گزارش حاصل بررسی کارشناسان اندیشکده راهبرد تحول و جمعی از نخبگان کشور است و بدیهی است که ممکن است با کاستی‌هایی روبه‌رو باشد. این اندیشکده از هر گونه نقد و اصلاحاتی که به تحلیل دقیق‌تر این پدیده‌ها کمک کند، استقبال می‌کند.

هدف و برنامه آمریکایی‌ها

آمریکا و رژیم صهیونیستی برنامه داشتند تا با حذف برنامه هسته‌ای، برچیده شدن برنامه موشکی، قطع ارتباط میان ایران و گروه‌های مقاومت و در نهایت دلایل حقوق بشری شامل ارائه آزادی و دموکراسی، حمله خود را توجیح کنند. می‌توان گفت این‌ها مهمترین اهداف اعلامی ایالات متحده در این جنگ هم می‌باشد.

طبق برآوردهای موسسه مطالعات استراتژیک و بین‌المللی، حجم تجهیزات و مهمات منتقل شده به منطقه نشانه‌ها و هدف‌گذاری یک حمله دریایی و هوایی بوده و شاید حمله زمینی در اولویت آمریکا نبود و کار در زمین را به عهده گروه‌های تجزیه طلب و عناصر داخلی سپرده است، که ممکن است شرایط جنگ آن را تغییر دهد.

برآورد ابتدایی آمریکایی‌ها، آماده‌سازی جنگی در مدت زمان چهار روز تا دو هفته ای بود؛ یعنی به این خیال که می‌توان در این مدت جمهوری اسلامی را تسلیم کرد. اما با توجه به پاسخ سخت و مقاومت جانانه رزمندگان ایران اسلامی، برآورد آمریکا این شد که تجهیزات حاضر برای این جنگ کافی نبوده و لذا به دنبال انتقال مهمات از شرق آسیا (کره و ژاپن)، اوکراین و واشنگتن افتادند.

ژنرال مکنزی، فرمانده اسبق سنتکام در مصاحبه خود اعتراف کرد که تصور این بود که ایران با ترور رهبر خود بیش از ۲ روز نتواند دوام بیاورد، اما نتیجه عکس آن رقم خورد. به علاوه، حملات موشکی و پهپادی

ایران زحمات ۵۰ ساله جهت تقویت پایگاه‌های آمریکا در منطقه را از بین برده است و تصویر جدیدی ایجاد کرده است.

آمریکا در این جنگ متحمل هزینه‌های زیادی شد که تعدادی را در اینجا ذکر می‌کنیم.

۱. درخواست وام ۵۰ میلیارد دلاری پیت هگست، وزیر جنگ آمریکا از دولت

۲. رشد قیمت بنزین در آمریکا و ادامه روند آن

۳. رشد قیمت نفت و روند شتابان آن، رشد قیمت نفت به این لحاظ حائز اهمیت است که ترامپ ادعا می‌کرد علی‌رغم وقوع جنگ و بسته شدن تنگه هرمز توسط ایران، وی توانایی کنترل قیمت انرژی را خواهد داشت.

۴. رشد قیمت ذغال سنگ، اهمیت این مسئله از این جهات است که بیش از هر منبع دیگر، ۳۵ درصد برق جهان توسط ذغال سنگ تأمین می‌شود و در نهایت افزایش اینها موجب افزایش قیمت انرژی خواهد شد.

۵. بازار سهام آمریکا، بالای ۱ تریلیون دلار ارزش خود را از دست داد و همچنان این زیان ادامه دارد.

۶. آسیب بیش از ۸ تریلیون دلاری به صنعت هوانوردی آمریکا تا زمان تهیه گزارش

۷. آمریکا در تعداد محدود سامانه پدافندی تاد در منطقه دارد که ۴ مورد از آنها در پایگاه‌های منطقه‌ای هدف حملات ایران قرار گرفته‌اند و جایگزین کردن آنها بسیار سخت و زمان‌بر است.

۸. برآورد پنتاگون از کل هزینه عملیات علیه ایران، بین ۴۰ تا ۶۵ میلیارد دلار است که ممکن است به دلیل تاثیر جنگ بر تجارت و بازارهای جهانی به بیش از ۲۰۰ میلیارد دلار برسد و حتی بیش از این افزایش یابد. در نهایت تاثیر این جنگ تحمیل شده به ایران برای اقتصاد جهان یک بحران و برای اقتصاد آمریکا و منطقه یک بحران بزرگتر خواهد بود که به سادگی مدیریت آن امکان‌پذیر نخواهد بود.

جنگ در قانون اساسی آمریکا

در قانون اساسی ایالات متحده، اعلام جنگ به طور خاص در ماده اول، بخش ۸ پیش‌بینی شده است. طبق این ماده، تنها کنگره حق اعلام جنگ را دارد و وظیفه رئیس‌جمهور، رهبری و هدایت جنگ است. این بدان معناست که رئیس‌جمهور نمی‌تواند به تنهایی جنگی را آغاز کند، مگر اینکه کنگره به این اقدام مجوز دهد. همچنین، ماده دوم، بخش ۲ قانون اساسی رئیس‌جمهور را به عنوان فرمانده کل نیروهای مسلح معرفی می‌کند، اما این مقام نمی‌تواند بدون تأیید کنگره جنگ را آغاز کند. در عمل، بسیاری از جنگ‌ها و عملیات نظامی بدون اعلام رسمی جنگ توسط کنگره انجام شده‌اند، که این موضوع مناقشه‌هایی را در مورد تفسیر اختیارات رئیس‌جمهور و کنگره ایجاد کرده است.

اصطلاح «عمل جنگ» معمولاً به اقداماتی اطلاق می‌شود که به نوعی درگیری نظامی یا استفاده از نیروی نظامی را شامل می‌شود. با این حال، تفسیر دقیق اینکه چه اقداماتی می‌تواند به عنوان «عمل جنگ» تلقی شود، به موارد خاص و شرایط بستگی دارد. بسیاری از رئیس‌جمهورها در تاریخ ایالات متحده اقداماتی را انجام داده‌اند که به عنوان عمل جنگ تلقی می‌شوند، بدون اینکه کنگره رسماً جنگ را اعلام کند. این موضوع مناقشات حقوقی و سیاسی زیادی را ایجاد کرده است و بحث‌هایی درباره توازن قدرت بین کنگره و رئیس‌جمهور در زمینه سیاست‌های نظامی و خارجی به وجود آورده است.

علی‌رغم اینکه قانون اساسی به کنگره اختیار اعلام جنگ را می‌دهد، اما رئیس‌جمهور به عنوان فرمانده نیروهای مسلح می‌تواند در شرایط خاص، مانند دفاع فوری یا تهدیدات امنیتی، اقداماتی نظامی را بدون تأیید کنگره آغاز کند. قانون اختیارات جنگ (War Powers Act) که در سال ۱۹۷۳ تصویب شد، به منظور محدود کردن قدرت رئیس‌جمهور در استفاده از نیروهای نظامی بدون تأیید کنگره وضع شده است. طبق این قانون، رئیس‌جمهور موظف است ظرف ۴۸ ساعت پس از آغاز عملیات نظامی به کنگره اطلاع دهد. به علاوه، رئیس‌جمهور می‌تواند نیروها را حداکثر به مدت ۶۰ روز بدون مجوز کنگره در عملیات نگه دارد و این مدت می‌تواند به مدت ۳۰ روز دیگر برای خروج نیروها تمدید شود.

این نکته نیز شایان ذکر است که کنگره می‌تواند هر زمان که بخواهد با تصویب یک قطعنامه، خواستار خروج نیروها شود. هر چند این ظاهر ساختار قانونی آمریکا است اما کشوری که به هیچ یک از قوانین بین‌المللی پایبند نیست و برای رسیدن به اهداف و کسب قدرت هر اقدامی را مجاز می‌داند، نمی‌توان به قوانین داخلی آن امید داشت اما محل اقدامات دیپلماتیک و فشار داخلی می‌تواند باشد.

تفاوت اقدام به جنگ ترامپ با بوش

میان ترامپ و بوش، دو رئیس‌جمهوری که اقدام به حمله نظامی در منطقه کرده‌اند، تفاوت‌هایی وجود دارد. زمانی که حادثه ۱۱ سپتامبر (سال ۲۰۰۱) به وقوع پیوست، ایالات متحده در عمل مورد تجاوز قرار گرفت و بوش توانست با همراه کردن کنگره و افکار عمومی با خود زمینه‌ای لازم و بهانه کافی را برای داشتن اختیار تام در هدف قرار دادن افغانستان و عراق داشته باشد. اما این مسأله در خصوص عمل یکجانبه ترامپ تفاوت دارد. ترامپ بدون آنکه تأیید کنگره و حمایت افکار عمومی را داشته باشد، آمریکا را وارد جنگی دیگر کرده است. به همین دلیل است که بیش از ۵۰ درصد افکار عمومی آمریکا نه تنها ایران را تهدیدی برای امنیت و منافع آمریکا نمی‌بینند، بلکه در حقیقت مخالف اقدام یکجانبه ترامپ هستند.

در هر صورت ما مواجه با صحنه‌ای از تحولات جهانی هستیم که اقدامات دیپلماتیک - تنظیم روابط خارجی با فعالیت و اقدامات مناسب می‌تواند در کنار صحنه نبرد از اهمیت زیادی برخوردار باشد، ایران باید بتواند در تلاش‌های دیپلماتیک خود متجاوز بودن آمریکا و اسرائیل و غیر قانونی بودن این جنگ را جهانی می‌کند، منطق مشروع جمهوری اسلامی ایران برای دفاع را تبیین نماید و از اجماع جهانی و منطقه‌ای علیه ایران جلوگیری کند و با یارگیری میان کشورهای جهان، جبهه منطقه‌ای و جهانی ایران را تقویت کند. در ضمن زبان گویا و روایتگر مظلومیت ایرانیان و پیروزی آنها باشد. بدین منظور پیشنهادهای در پی ارائه می‌شود.

اقدامات راهبردی و خلاقانه در سیاست خارجی (پیشنهادی)

۲۰ اقدام راهبردی که جمهوری اسلامی ایران می‌بایست در عرصه سیاست خارجی آن را دنبال کند به شرح ذیل است:

۱. پیگیری حقوقی و اعلام غیرقانونی بودن آغاز جنگ توسط رژیم صهیونیستی و آمریکا در مجمع عمومی و شورای امنیت سازمان ملل متحد و ثبت رخدادهای آن به صورت مستمر.
۲. در خط رسانه‌های بین المللی پیشنهاد می‌شود رویکرد دیپلماسی عمومی وزارت امور خارجه به گونه‌ای باشد که به جهان القا کند که این جنگ، جنگ رژیم صهیونیستی و نتانیاهو علیه ایران و مردم مسلمان است و آمریکا فریب آنها را خورده است و البته این موضوع نقش آمریکا را کم نمی‌کند.
۳. گسترش موج محکومیت آمریکا و رژیم صهیونیستی از سوی کشورهای دوست و همسایه با نگاه به اینکه ایران منزوی و تنها نیست.
۴. فعال کردن ظرفیت سیاسی و دیپلماتیک سازمان‌های بین المللی مثل بریکس و سازمان همکاری شانگهای، غیر متعهدها، سازمان ملل و ...
۵. تاکید بر اینکه جمهوری اسلامی ایران مذاکرات را رها نکرده است و با وجود تأکید وزیر امور خارجه عمان مبنی بر پیشرفت مذاکرات و هماهنگی جلسه فنی بین کارشناسان ایرانی و آمریکایی، این آمریکا و رژیم صهیونیستی بود که به دیپلماسی خیانت کردند و مذاکرات را بی معنا کردند و اکنون دیگر مذاکره معنی نمی‌دهد.
۶. به کشورهای حوزه خلیج فارس و اتحادیه عرب پیام واضح و روشن برسد، هدف ایران از حمله به مناطقی در کشورهای آنها، پایگاه‌ها و منافع آمریکا و رژیم صهیونیستی است که منشاء حملات و کشتار مردم ایران هستند و این پیام مستمر تکرار شود.

۷. مصاحبه‌های مکرر و فعال وزیر امور خارجه و معاونین آن با رسانه‌های بین‌المللی به ویژه مصاحبه با رسانه‌های جریان اصلی آمریکا، اندیشکده‌ها و جامعه علمی و نخبگانی جهان و حفظ استمرار در پیام‌رسانی بین‌المللی و تداوم روایت ایران در جهان و جامعه آمریکا و فشار روی دولت آمریکا
۸. ارسال پیام واضح و آشکار به کشورهای عضو اتحادیه اروپا از عواقب همراهی با ائتلاف تروریستی رژیم صهیونیستی و آمریکا برای مشارکت در حملات علیه مردم ایران و جداسازی آنها از آمریکا
۹. کمک و توسعه تجمعات مردمی ضد جنگ در اقصی نقاط جهان با کمک سازمان‌های مردم‌نهاد، سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی و سازمان‌های مردم‌نهاد فعال در حوزه بین‌الملل.
۱۰. در بسیاری از کشورهای جهان سازمان‌های مردم‌نهاد ضد جنگ وجود دارند که نیازمند راهبری و حمایت است و اکنون انگیزه خوبی برای حمایت از ایران دارند و شریک کردن ایرانیان خارج از کشور در آن.
۱۱. تحرک و پیگیری مجمع تقریب مذاهب و مجمع جهانی اهل بیت از ایجاد ائتلاف بین‌المللی علما و اندیشمندان جهان اسلام در راستای محکومیت ترور عالی‌ترین مرجع شیعیان و رهبر مسلمین جهان امام خامنه‌ای (ره) و گسترش استمرار آن
۱۲. پیگیری نمایندگی ایران در یونسکو برای محکومیت هدف قرار گرفتن مدارس و کشتار بیش از ۱۶۰ کودک بیگناه در مدرسه دخترانه میناب و سایر مراکز فرهنگی و تاریخی و ثبت آنها
۱۳. تحرک وزارت ورزش و جوانان و فدراسیون‌های زیرمجموعه آن با حضور فعال ترورزشکاران و تیم‌های ورزشی در محکومیت آمریکا و رژیم صهیونیستی به ورزشگاه آزادی، فدراسیون کشتی، سالن ورزشی بانوان که منجر به شهادت تعدادی از ورزشکاران گردید و شکستن فضا برای ورود ورزشکاران برای حمایت از کشورشان
۱۴. طراحی برای تبدیل کردن حمله به مدرسه میناب و شهادت ۱۶۰ نفر از دانش‌آموزان به یک روز جهانی و نمادسازی برای آن و برگزاری مراسم و برنامه‌های متنوع

۱۵. رایزنی مکرر ریاست مجلس شورای اسلامی در راستای دیپلماسی پارلمانی با همتایان خود در کشورهای دوست و همسایه
۱۶. دیدارهای مکرر دیپلمات‌های جمهوری اسلامی ایران در سفارت خانه‌های مختلف جمهوری اسلامی ایران در سرتاسر جهان با همتایان خود به ویژه دیپلمات‌های ایران در سازمان ملل متحد و استمرار پیام و روایت ایران
۱۷. هماهنگی کامل با دولت‌های دوست و همسایه به ویژه دولت چین و روسیه و فعال سازی آنها در مسیر اهداف ایران
۱۸. مطالبه گری و احقاق حق جمهوری اسلامی ایران در ابعاد مختلف و استمرار آن در محافل مختلف
۱۹. استفاده از ظرفیت سازمان‌های مردم نهاد بین‌المللی برای فعالیت‌های مختلف و فعال کردن دیپلماسی عمومی در کمک به روایت سازی، تبیین حق دفاع و مطالبه حقوق مورد تجاوز ایران و روایت سازی ایرانی در جهان
۲۰. پیگیری وزارت امور خارجه، وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی و سازمان هلال احمر از سازمان صلیب سرخ و سازمان بهداشت جهانی برای محکومیت حمله به بیمارستان‌ها، کادر درمان و هلال احمر در جهت ایجاد موج محکومیت جهانی و استمرار آن

ملاحظات پایانی

۱. اقدامات پیشنهاد شده مختص به وزارت امور خارجه نیست بلکه نهادهای دیگر از جمله سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی، مجمع جهانی اهل بیت، مجمع تقریب مذاهب اسلامی، وزارت ورزش و جوانان و فدراسیون‌های زیر مجموعه، کمیته ملی المپیک، وزارت علوم و تحقیقات و مجلس شورای اسلامی و سازمان‌های مردم نهاد فعال و دیگر سازمان‌ها در این اقدامات دخیل هستند.
۲. آمریکایی‌ها به دنبال اجماع و یارگیری برای کمک به حمله غیرقانونی خود به ایران هستند. سرعت عمل در اقدامات دستگاه‌های مرتبط در حوزه اقدامات سیاست خارجی بسیار مهم است.
۳. تلاش برای هم صدایی در عرصه سیاست خارجی و هماهنگی بین نهادهای بین‌المللی مرتبط و فعال بسیار حایز اهمیت است.

